GAZETA KRAKOWSKA

Nro 36.

We Srodę Dnia 4. Maia 1803.

Z Wiedna d. 27. Kwietnia.

J. C. K. M. raczył Franciszka de Zeiler C. K. nadwornego konsyliarza i wicedyrektora prawnych nauk, po śmierci barona Heinka, mianowac nayłaskawiey prezesem wydziału nauk prawnych w tuteyszey szkole głowney.

D. 4. Lutego r. b. przywrocono pocztę od Neustadt do Agram.

Z Glina nad granicą turecką w Kroacyi donoszą, że tam z naywiększą pomyślnością pomimo uprzedzenia mieszkańcow zaprowadzono szczepienie krowiey ospy pod dozorem zręcznego medyka regimentowego Franciszka Ketterera, tak dalece, że od miesiąca Sierpnia do ostatniego Listopada 1802. zaszczepiono ią 4142 osobom, w liczbie którey znaydował się ieden 72 letni starzec, a naymłodsze dzieci 14 dni maiące. Przez ten dobroczynny sposob spodziewaią się zapobiedz zupełnie grassowaniu ludzkiey ospy, i pomnożyc ludnośc tych okolic.

Z Brynu d. 26. Kwietnia.

Ostatnie listy z Konstantynopola pod d. 26. Marca potwierdzaią zupełnie pobicie szeryfa Mekki przez buntownika Abdula Wechab, z tym dodatkiem, ze w Stambule bardzo się obawiaią o to swięte miasto, i nawet karawanę, która tam na początku teraźniey szego miesiąca wychodzic zwykła, do dalszego czasu wstrzymano.

Porta bardzo iest niekontenta z postąpienia Pasmana Oglu względem Xcia Ipsylantego. Wysłała do niego officyera janczarskiego z rozkazami, ażeby nietylko powrócił wydarte na Xciu Ipsylantym 300 kies, ale nadto usprawiedliwił się z tego czynu.

Wspomnionemu Xciu Ipsylantymu poszczęściło się także złapac oszusta, który się udawał za półkownika Sebastyaniego, i wczasie kiedy ten znaydował się w Egipcie, po różnych prowincyach tureckich w Europie ieździł. Na żądanie francuzkiego rządu odesłano go iuż po karę do Francyi.

Nietylko Porta, ale i sprawuiący interesa angielskie odebrali urzędowne doniesienie, że jenerał Stuart odpłynął z wszystkiemi angielskiemi woyskami z Egiptu do Malty; ieden wszelako okręt wrocił się z 300 ludźmi do Alexandryi, ponieważ pokazała się na nim morowa choroba; kommendant turecki w Alexandryi wyznaczył im mieysce nad tamteyszym brzegiem, gdzie 40 dniową kwarantanę odbędą. Przed odpłynieniem jenerała Stuarta wszyscy bejowie udali się do wyznaczonego im miasta Ibanu, wyiąwszy beja Elfy, który

z Anglikami popłynął. Wiadomość o wyciągnieniu Anglików z Egiptu, za tak ważną poczytano w Stambule, że wielu zagranicznych miniſtrow powysyłało z nią gońcow i sztafety do swych dworow.

Z Poznania d. 20. *Kwietnia.*

Ogień, który się tu zaiął d. 15 t. m. po południu, między godziną 4tą i 5tą na końcu żydowskiey ulicy, niedaleko magazynu Królewskiego, naysmutnieysze skutki dla całego miasta naszego przyniosł. Znaczny wicher rozszeżał go wszędzie, a ciasne ulice zabudowane drewnianemi dworkami gaszenie z początku bardzo trudniły, potym zaś gdy ſię pożar znacznie rozszerzył gaszenie było niepodobnym. Iskry niesione wiatrem, zapaliły wieżę kościoła Dominikańskiego, gontami pokrytą, w 5, minut potem cała garbarska ulica w 4 mieyscach razem gorzeć zaczęła. Całe miasto żydowskie, wyiąwszy iednę stronę ulicy wielkiey, żydowskiey, spaliło się; ogień przeniosł się gwałtownie na dwie 3cie części szerokiey ulicy, zniszczył ulicę szewską i stolarską, rozszerzył się do obydwoch rzędow domow między bramami &c. O 9tey wieczorem, prawie połowa miasta była w ogniu; 1800 sążni drzewa Krolewskiego, stoiącego w wielu kupach, spaliło się także, pomnażaiąc okropny pożaru widok; 283 domow w ciągu nie spełna 12tu godzin w perzynę obroconych, i przeszło 1000 maiętnych familii do ubostwa przyprowadzonych zostało. Na obroconey w perzynę części ulici szerokiey, mieszkało wielu maiętnych kupcow i przemyślnych rzemieślnikow, ktorzy dla obywatelow całego departamentu Poznańskiego, robotą zaięci byli i przez nią wiele ludzi żywili. Złożone we wszystkich prawie domach na wielkiey i małey ulicy garbarskiey, i na wale tysiące winsplow zboża, do innych prowincyi przeznaczonego, spłonęły w ogniu. Gospody pod złotym i czarnym orłem, pod 3 lipami, pod złotą kulą i białym ieleniem, leżą w popiele. Most wielki, szczęściem został ocalony; ale most łączący wał z miastem, zgorzał, przez co mieszkańcy domow na wale, na niebezpieczeństwo ognia i wody byli wystawieni. Złi ludzie powiększyli nieszczęście, przez kradzież rzeczy ocalonych od pożaru. Preś: Kamera wyznaczyła kommissyą, składaiącą się z konsyliarzow Bucholza, Hahna, Flesch, dla tymczasowego wsparcia nieszczęśliwych. Kommissya ta, wydała obwieszczenie rownie iako i Magistrat, zachęcaiąc litościwe osoby do składki: zaczęto ią zbierać i dnia 19 kommissya tymczasowe wsparcie 474. familiom rozdała.

Z Paryża d. 13. *Kwietnia.*

Dnia wczorayszego radzca ſtanu Damas przyniosł do ciała prawodawczego proiekt, aby woiownicy lądowi iak i morscy, ktorzy w rewolucyyney woynie ranami okryci zoſtali, i przynaymniey po lat 40 maią, otrzymali po departamentach nadreńskich i w Piemoncie grunta, ktorychby dochod wyrównywał ich dziſieyszey pensyi. Wskazane przeto będą dobra narodowe za 10 mill. na pierwsze 5 obozow czyli osad wysłużonych żołnierzy, które w 26 i 29 dywizyi woyskowey rozłożone bydź maią. Te dobra maią bydź iak naybliższe Moguncyi, Julichu, Aleſsandryi i Feneſtrellow, aby w przypadku wysłużeni osadnicy mogli bydź użytymi do obrony tych twierdz pogranicznych. "Podobieńſtwo (mówił Damas) pomiędzy niniey-szem uſtanowieniem, a rzymskiemi osadami w nowo zdobytych kraiach nie powinno wzniecać obawnych domysłow względem widokow powiększania ſię, powinno owszem zatwierdzić ufność przyiacioł pokoiu w umiarkowaniu francuzkiego rządu. Ten który Europę do dawnych iey zasad przywrócił, nie może dadź pewnieyszego zakładu trwałości nowey równowagi, iak umacniaiąc i ścieśniaiąc związ-

ki które pokleił, iak zacieraiąc dawne granice, i daiąc poznać, że nowy los sfrancuziałych ludów iuż ustalonym i nieodzownym został.,,

Będący dawniey w Akwisgranie posąg Karola W. który iuż miano za stracony, znaleziono w iedney z piwnic biblioteki narodowey.

Dotychczasowy kommendant Mantui jen. Michaud, iest teraz przeznaczonym na kommendanta w innym mieyscu.

Monitor onegdayszy opisuie życia jenerałow Watryna, Dugna, Jabłonowskiego i Meyera, zeszłych na St. Domingo.

Przy ministrach i różnych wydziałach rady stanu ustanowiono 16 audytorow z pensyą 2000 frankow dla każdego. Maią oni wykładadź radzie stanu powody iakie ministrowie mieli do proiektow praw i urządzeń, będą przytomnymi posiedzeniom rady, maią swe krzesła niżey radzcow stanu, ale tylko w ten czas maią głos, gdy od nich będą żądać iakowego obiaśnienia. Stroy ich iest czarny axamitny lub materyalny i szpady.

W dzisieyszym Monitorze czytamy: "Urzędowne depesze, które jen. Rochambeau pod d. 3. i 4. Marca z St. Domingo do ministra marynarki nadesłał, donoszą, że 4000 woyska, między któremi i półki polskie znayduią się, przybyły do Kapu, a reszty posiłkow z Francyi wysłanych co moment spodziewano się, za których nadeyściem republikanie zaczepnie działać zaczną. Już jen. brygady la Croix zdobył Laxawon, a do twierdzy Ounaminthe szturm przypuścił. Szef batalionu Froment, przywodzący piechotą hiszpańską, szczególniey się zalecił przy wzięciu tego mieysca. Buntownicy usiłowali znowu zebrac się na równinach Ka,u, ale jenerałowie Clauzel i Claparede otoczyli ich, a w stoczoney bitwie legło 500 buntownikow, gdy z naszey strony 40 tylko liczą w zabitych i rannych. Jen. Clauzel chwali bardzo woyska będące w tey rozprawie, a szczególniey szefa brygady Netherwooda. Kilka małoznaczączących poruszeń pokazało się na wyspie żołwiowey, ale mądre urządzenie adjutanta kommenderuiącego Bosiera uśmierzyły one. Trzysta ludzi wysłanych tam pod dowodztwem adjutanta Ramela rozgromili zupełnie buntownikow. Armia nasza zaymuie teraz wszystkie brzegi wyspy, wyiąwszy kilka mieysc bardzo mało znaczących, ale i przy tych nasze statki woienne krążą. Na północy okolice Saxawonu i Ounaminthy przez jen. Ferranda, a okolice Port de Paix przez szefa szwadronu Ruperta zupełnie zabezpieczone zostały. Jenerał Serrasin został wysłany na czele 700 ludzi, ażeby się w południowey stronie wyspy z jenerałami Laplumem i Darbois złączył. W stronie zachodniey woyska nasze rozciągaią się aż do Mirebalais, zaymuiąc równiny Cul de Sac i Croix des Bouquets. Buntownicy zamknięci w górach przedzielaiących departament pòłnocny od zachodniego i port Republicain od Jaemel. Hersztowie murzyńscy nie zgadzaią się między sobą, a nawet kilku zginęło ieden od drugiego. Bywsza część hiszpańska iest nienaruszona. Siła morska pod rozkazami kontraadmirała Latouche naydzielniey czynności armii popiera.,,

W Turynie formuią batalion ochotnikow przeznaczony do osad francuzkich.

Nadzwyczayny poseł amerykański P. Monroe wysiadł w Hawrze i iuż do Paryża przybył.

Radzca stanu Emery obrany został kandydatem do senatu z departamentu Mozelli, a ob. Latour du Pin z departamentu Zyrondy.

Angielskie rybackie statki będące w Cancale dla połowu ostrzyg, zostały odwołane do Anglii, ale iuż 6 z nich powróciło,

)2(

co w St. Malo ożywiło nadzieię pokoiu.

Dom prefektury w Bruxelli, gdzie Bonaparte w czasie swey podróży stać będzie, iest pięknie ozdobiony i farbą z egipskiey ziemi pomalowany. Na wniyściu tego domu umieszczono wiele egipskich hieroglifow.

Dnia 15. Kwietnia.

Co chwila bliższymi iesteśmy rozstrzygnienia czyli woyna lub pokoy nastąpi. Widnokrąg polityczny zdaie się bardziey zachmurzonym niżeli był dotąd. Z tem wszystkiem mamy nadzieię, że te chmury znikną, a niebo się wypogodzi na nowo.

We wszystkich wydziałach ministeryalnych nader wielka czynność panuie, ale co się tyczy negocyacyy z Anglią, wszystko w naygłębszey zostaie taiemnicy, która tem iest większa, że głównieysze przedmioty sam Bonaparte w swoim gabinecie ułatwia. W poniedziałek podano lordowi Whitwortowi obszerną notę. Sądzą, że dwor rossyyski w ten czas dopiero adjutantowi pierwszego konsula ob. Colbertowi da swoią odpowiedź, gdy przybędzie do Petersburga wysłany goniec z depeszami od hrabi Markowa

Kupcom w naszych portach oznaymiono, ażeby żadnych okrętow w daleką podróż, a szczególniey do Terre Neuve i Grenlandyi nie wysyłali, gdyżby przez to w przypadku woyny z Anglią rzplta pozbawiona była naylepszych maytkow. Te przezorcze kroki nie zdaią się rokować pokoiu.

Dla utwierdzenia sprawy wynadgrodzeń i pokoiu w Rzeszy, rząd nasz bardzo nagli o ratyfikacyą ostatniey uchwały seymu.

Jenerał Bernadotte iuż do Rochefortu wyiechał, skąd się do północney Ameryki na ambasadorstwo uda.

Wczorayszy Monitor pisze: " Mieszkanie pierwszego Konsula iest teraz oznaczone w w St. Cloud. — Drugi Konsul obrał sobie na mieszkanie letnie zamek i ogrod Monceaux."

Do Brestu zawinęły okręty Wulkan i Observateur, które przywiozły z St. Domingo depesze ogłoszone w ostatnim numerze Monitora.

Proiekt bankowy został po wielu sporach przyięty w trybunacie 42 głosami przeciwko 23, a w ciele prawodawczem 159 głosami przeciwko 63.

W Bordeaux maią 4. fregat budować.

Rząd batawski wysłał do swych osad indyyskich instrukcye, podług których tameysi kommendanci w przypadku woyny zachować się maią.

Liczba protestantow mieszkaiących w departamencie Charenty wynosi do 18,000. Wyznaczono im 3 konsystorskie kościoły, w Saintes, Larochette i Tremblade.

W Mont de Marsan w departamencie Landes, panuie teraz choroba podobna do Grippy, lecz ieszcze okrutnieysza. Większa liczba osób od niey nagabanych we 24 godzinach umiera.

Dalszy ciąg tytułu VI. Xięgi Ustaw Cywilnych. Sekcya II. *O środkach tymczasowych, do których dadź może powod żądanie rozwodu z przyczyny oznaczoney.* Art. 261. Zarządzanie tymczasowe dziećmi zostanie przy mężu, bądź on będzie osobą żądaiącą rozwodu, bądź też osobą, z którą rozwod iest żądany, chyba gdyby trybunał bądź na żądanie matki bądź familii, lub kommissarza rządowego dla większego pożytku dzieci inaczey rozrządził. Art. 262. Zona bądź ona będzie osobą żądaiącą rozwodu, bądź osobą, z którą iest żądany będzie mogła opuścić mieszkanie męża w czasie toczenia się sprawy i żądać kwoty na wyżywienie siebie stosowney do możności męża. Trybunał wyznaczy dom, w którym żona mieszkać będzie powinna, i oznaczy kwotę którą mąż na wyżywienie żony płacić iey będzie obowiązany. Art. 263. Zona będzie o-

bowiązana zaświadczeniem dowieśdź, że mieszka w domu dla niey od trybunału oznaczonym, ile razy oto będzie zapytana; gdyby zaś tego niedowiodła, mąż może iey odmowic kwoty, którą na wyżywienie opłacać był obowiązany i ieżeli iest osobą żądaiącą rozwodu, mąż może żądać uchylenia sprawy rozwodowey i nakazania iey milczenia. Art. 264. Zona maiąca wspólnictwo maiątku z mężem czyli będzie osobą żądaiącą rozwodu, lub też osobą, z którą rozwód iest żądany, będzie mogła od dnia wypadłego rozrządzenia, o którym w artykule 231 iest wzmianka, żądać dla zabespieczenia swych praw, zapieczętowania rzeczy ruchomych należących do nich oboyga iako wspólność maiątku maiących. Rzeczy te przy odpieczętowaniu z inwentarzem sprawdzone będą a coby się nieznalazło, lub uszkodzonym było za to wszystko mąż odpowiedzieć będzie powinien. Art. 265. Wszelki obowiązek zaciągniony przez męża, a ciążący wspólnictwo maiątku, wszelkie sprzedanie rzeczy nieruchomych uczynione po zapadłym urządzeniu, o którym iest wzmianka w artykule 232 za nieważne będzie uznane, ieżeli prócz tego będzie dowiedzionym, iż to uczynionym było na szkodę praw żonie służących.

(Rozdział III. stanowiący o rozwodach za zobopolnym pozwoleniem oboyga małżeństwa nastąpionym, będąc zbyt długim a nic ważnego niemieszczącym opuściliśmy.)

Rozdział IV. O skutkach rozwodu. Art. 289. Osoby, które z iakiegokolwiek bądź powodu rozwiodły się, nie mogą iuż więcey nigdy związków małżeńskich między sobą zawierać. Art. 290. W przypadku wypadłego rozwodu dla przyczyny oznaczoney, żona nie będzie mogła wchodzić w powtórne małżeńskie związki aż po upłynieniu 10 miesięcy od dnia ogłoszonego rozwodu. Art. 291. W przypadku danego rozwodu z powodu zezwolenia oboyga małżonków, żadne z nich tak mąż iak i żona nie będą mogli wchodzić w nowe związki małżeńskie, aż po upłynieniu lat 3ch od czasu ogłoszenia rozwodu. Art. 292. W przypadku wypadłego rozwodu z powodu popełnionego cudzołoztwa, osoba, która go się dopuściła nie będzie mogła nigdy łączyć się węzłem małżeńskim z osobą, która była wspólnikiem iey zbrodni. Zona dopuszczaiąca się cudzołoztwa będzie ukarana wyrokiem tegoż samego trybunału, w którym sprawa rozwodowa toczyła się na żądanie urzędnika publicznego, do którego to należy, zamknięciem w domu poprawy przez czas oznaczony, który nie będzie mogł bydź krótszym nad 3 miesiące, ani dłuższym nad lat 2. Art. 293. Z iakiegokolwiek bądź powodu nastąpi rozwód, wyiąwszy iednak przypadek zobopolnego oboyga małżonków zezwolenia, ta z małżeństwa osoba, przeciw którey rozwod był dany, traci wszystkie korzyści i dobrodzieystwa iakie iey 2ga małżeństwa osoba bądź kontraktem małżeństwa, bądź też iuż po małżeństwie zawartym, zapewniła. Art. 294. Ta z małżeństwa osoba, która rozwód pozyska utrzyma się przy wszyskich korzyściach i dobrodzieystwach, które iey druga małżeństwa osoba zapewniła chociażby te korzyści i dobrodzieystwa pod warunkiem nawet zapewnionych wzaiemnych korzyści uczynione były. Art. 295. Jeżeli małżonkowie nie zapewnili sobie nawzaiem żadnych korzyści i dobrodzieystw albo ieżeli te, które sobie uczynili niezdaią się bydz dostatecznemi dla zapewnienia wyżywienia się i utrzymania tey osoby z małżeństwa, która rozwod zyskała, trybunał będzie mogł wyznaczyć iey kwotę na wyżywienie i utrzymywanie się z maiątku drugiey osoby, z którą rozwód był zyskany, kwota ta nie będzie mogła przechodzić 3 części dochodów tey osoby, z maiątku którey będzie wyznaczona.

Kwota ta maiąca się corocznie na wyżywienie i utrzymywanie wypłacać może bydź uchylona, gdy za niepotrzebną uznana będzie. Art. 296. Dzieci powierzone będą tey osobie z małżeństwa, która zyskała rozwód, chyba gdyby trybunał na żądanie familii lub kommissarza rządowego dla większey korzyści dzieci nakazał, aby wszystkie, lub niektóre z nich powierzone były osobie, z którą rozwód był zyskany, lub też komu trzeciemu. Art. 297. Komużkolwiek dzieci powierzone będą, oycowie i matki będą mieli wzaiemne prawo czuwać nad ich wychowaniem i edukacyą i będą obowiązanemi przykładać się do tego w stosunku ich możności. Art. 298. Rozwiązanie małżeństwa przez rozwod sądownie nastąpiony, nie będzie ogałacać dzieci zpłodzonych z tegoż małżeństwa, z korzyści iakie im zapewnione były bądź ustawami, bądź też umowami w czasie zawieranego małżeństwa pomiędzy ich oycami i matkami uczynionemi; lecz dzieci prawa do tych korzyści mieć nie będą tylko w tym sposobie w iakimby go miały, gdyby między ich oycami i matkami rozwód nie był nastąpił. Art. 299. W przypadku zaszłego rozwodu z powodu zobopolnego oboyga małżonków zezwolenia, własność połowy maiątku oboyga ich, tak męża iak żony, zupełnym prawem przyznaie się od dnia podpisanego przez nich pierwszego na zezwolenie na rozwód oświadczenia, dzieciom od nich w małżeństwie spłodzonym; iednakowoż oycowie i matki aż do ich dosycletności używać będą pożytku od tey połowy maiątku z warunkiem dawania im wyżywienia, utrzymywania ich i edukowania stosownie do ich maiątku i stanu, co wszystko nie niszczy i nieprzeszkadza innym korzyściom i dobrodzieystwom ieżeli iakie tymże dzieciom przez umowy w czasie zawieranego małżeństwa między ich oycami i matkami uczynione, zapewnione im były.

Rozdział V. O rozłączeniu łoża. Art. 300. W przypadku gdy rozwód żądany będzie dla przyczyny oznaczoney, będzie wolno małżeństwu rozłączenia łoża żądać. Art. 301. Sprawa o rozłączenie łoża będzie wprowadzona do trybunału i sądzona od niego w tym sposobie, iak inne sprawy cywilne; niemoże zaś następować tylko za zobopolnym zezwoleniem oboyga małżonków. Ar. 302. Zona przeciwko którey rozłączenie od łoża będzie uznane z powodu cudzołoztwa tymże wyrokiem ukarana będzie na żądanie urzednika publicznego, do którego to należy, zamknięciem w domu poprawy przez czas oznaczony, który nie będzie mógł bydź krótszym nad 3 miesiące, ani dłuższym nad lat 2. Art. 303. Mąż będzie mogł uchylić to ukaranie, zezwalaiąc na przyięcie swoiey żony. Art. 304. Gdy rozłączenie łoża wyrokiem nakazane było z innego iakiego powodu, a nie z przyczyny cudzołoztwa popełnionego przez żonę, i gdy to rozłączenie trwać będzie przez przeciąg lat 3. Ta osoba z małżeństwa, z którą rozłączenie od łoża żądane było, będzie mogła żądać od trybunału wyroku ostatecznego rozwodu, trybunał zaś wyrok takowy wyda, ieżeli ta z małżeństwa osoba, która rozłączenia od łoża, żądała stawaiąca lub prawnie przypozwana, nie zezwala na uchylenie natychmiast rozłączenia od łoża. Art. 305. Rozłączenie od łoża iest nieoddzielne od rozłączenia maiątku. (*Reszta potem.*)

Z Londynu d. 15. Kwietnia.

Opona taiemnicy zasłania dotąd negocyacye, i znowu tydzień niepewności upłynął. Pewna iest, że odmiana w ministeryum wkrótce nastąpi; zdaie się iednak, że P. Pitt nieco się droży. Jedni mówią, że dopóty do ministeryum nie weydzie, dopóki coś pewnego w negocyacyach nie wyniknie, nie chce bowiem w niczem brać na siebie odpowiedzialności. Niektórzy utrzymuią, że będzie sekretarzem w wydziale zewnętrznym, inni znowu mó-

wią, że pewnie swoy dawny urząd odzyska. Lord Melwille (P. Dundas) ma także do ministeryum wrócić, a hrabia Spencer ma na mieysce lorda St. Vincent naſtąpić.

W przeszły wtorek odprawiła ſię gabinetowa rada przez całe 5 godzin, które skutek ma bydź bardzo pokoiowi przyiazny. Posłaniec ſtanu P. Wick powiozł do Paryża depesze maiące zawierać ultymatum. Papiery nasze podniosły ſię, do czego naywięcey to dało powod, że gdy w przeszły tydzień 29 przekupniow papierowych ogłosiło ſię za nie będących w ſtanie wypłacania, bank zaczął sam papiery wykupować.

Sławny komodor Home Popham przybył na 50 armatnym okręcie z Indyi wschodnich, z 5 okrętami z Chin powracaiącemi.

Werbunek maytkow trwa ciągle. W czasie świąt wielkanocnych, które lud na zabawach przepędzał, werbunek był nayobfitszy. Przy Weymucie ieden kapitan okrętowy z maytkami i żołnierstwem morskiem wszedł do wioski na półwyspie Portland dla werbowania na maytków ludzi w tamteyszych łomach kamiennych. Wieśniacy skupili się dla dania odporu, żołnierze dali na nich ognia i 3 wieśniaków zabito, a 2 raniono. Sąd mieyscowy uznał kapitana winnym zaboystwa, i teraz czekać należy czyli sąd ziemiański ten wyrok potwierdzi.

Lord Melville dawał wczora obiad dla wielu swoich przyiaciół, na którym się znaydowali między innymi P. Addington, lordowie Hobart, Hawkesbury i t. d.

Zapewniaią, że Bonaparte amerykańskiema posłowi P. Liwingstonowi oświadczył, że przeszkody, których Amerykanie w żegludze swoiey na Miſſiſſipie doznaią, pochodzą z nieporozumienia, i że ta żegluga na przyszłość będzie dla nich tak iak dawniey wolną.

Wzbudza tu uwagę, iakim sposobem P. de Busy rodem Francuz, mogł zostać deputowanym czyli namiestnikiem W. Mistrza Maltańskiego, gdy traktat amienski waruie, że żaden Francuz nie może bydź członkiem zakonu, i gdy podług ustaw zakonowych w przypadku śmierci W. Mistrza, zwierzchnictwo Malty dopoty ma zostawać w ręku namiestnika W. Mistrza, dopoki nowy Mistrz obranym nie będzie. Sądzą, że Xżę Ruspoli dla tego mistrzowstwa przyiąć nie chciał, ażeby nie był przymuszony ulegać rozkazom namiestnika, któregoby mu narzuciło obce mocarstwo. Ale cóżby z drugiey strony powiedziano, gdyby Anglia Homego Pophama lub innego angielsko-maltańskiego kawalera nowemu Mistrzowi Tomasemu narzuciła? Teraźnieyszy W. Mistrza namiestnik P. de Busy iest w kwiecie wieku swoiego, a W. Mistrz Tomasi iest wiekiem i pracami zupełnie osłabiony.

Goniec Krolewski P. Ruffe przybył wczoray z depeszami z Petersburga do Harwichu wraz z kwartalnym gońcem hanowerskim P. Uhlem na pakiebocie Dyanna, który przywiozł 30 beczułek srebra.

Bryg francuzki les Trois Freres maiący na sobie 2000 sztuk broni, który z Hawru na brzegi afrykańskie był przeznaczony, wypłynął d. 11 t. m. z Plimutu, i zapewniaią, że do Hawru powrócił.

Listy z Lizbony donoszą, że Xiążę Almeida zostanie na swoim urzędzie, i że ambaſsador francuzki dał się przeiednać.

W Irlandyi zakazano wywozu wielu żywności.

W r. p. oprócz zboża i płodów wschodnio indyyskich wprowadzono do W. Brytanii towarow za 24 mill. 436,481 f. szt. (977 mill. 459,240 zł. pol.) a wywieziono za 48 mill. 500,683 f. szt. (1,940 mill. 27,320 zł. p.) Przed lat 18 wywoz i przywoz był przez połowę mnieyszy.

Lord Keith zatknął teraz w Plimucie swoią banderę na okręcie liniowym St. Salvador del Mundo o 112 armatach.

Nasze Dzienniki zapewniaią, że naprzyszłość załoga Batawii składać się będzie z samych woysk francuzkich, i że iuż tam dla nich przygotowano koszary.

Z Petersburga d. 1. *Kwietnia.*

Onegday przybył tu Arcy Xżę Jmć Patyn i stanął w Eremitażu.

Jenerał indzenier maior Operman i J. M. strzelcow gwardyynych Xżę Pangration odiechali do Finlandyi.

Cudzoziemcy, a szczególniey Francuzi kupili w samey kiiowskiey guberuii pszenicy za 4 mill. czer. zł.

Nasz Imperator dał kompanii rossyysko amerykańskiey na podroże nowych odkryciow na lat 8, 250,000 rubli. Mianowany do Japonu poseł, iest bywszy głowny sekretarz senatu, konsyliarz stanu Rezanow.

Z Berna d. 11. *Kwietnia.*

Obiory na nowe urzędy odbywaią się wszędzie z naywiększą spokoyuością, i naywięcey dawnieyszych przed rewolucyą urzędników wybieraią. W naszym kantonie nie widziano od dawna tak spokoynych obiorów iak teraźnieysze; każdy znurzony długiemi zaburzeniami wzdycha iedynie do spokoyuości, i zupełne pokłada nadzieie, że teraźnieyszy rząd potrafi dawne zagoić rany.

Szwaycarya utraciła od roku 1798 przez 5 lat rewolucyi: 1 Walezyą, która zrobiła się niepodległą Rzepltą; 2 miasta Mülhausen, Genewę i Bienne przyłączone do Rzepltey francuzkiey; 3 Waltelinę z Chiaweną i Bormio. Ogółem 180 mil kwadratowych i 250,000 mieszkańców. Zyskała zaś za to Fryktal maiący 5 mil kwadratowych i 9000 mieszkańców, tudzież państwo Trap maiące także 9000 mieszkańców.

Z Rzymu d. 27. *Marca.*

Ostatniego poniedziałku obchodzono tu rocznicę koronacyi Oyca S. przez uroczystą wotywę w kaplicy pałacu Quirinal, na którey znaydowała się J. Świątobliwość z 33 kardynałami, wiele prałatow i innych znakomitych osob, między któremi był Xiążę następca Meklenburga-Strelitz w umyślnie zrobioney dla niego loży.

Hrabia Maistre poseł Króla Sardyńskiego przy dworze rossyyskim wyiechał onegday z Rzymu do Petersburga.

Z Hagi d. 19. *Kwietnia.*

Wczoray rząd odebrał gońca z Paryża od naszego ambasadora Vos van Steenwyka; treść iego depeszy miała bydź dosyć pokoiowi przyiazna.

W tych dniach angielski poseł P. Liston odebrał z Londynu wiele skrzyń z meblami i wstrzymywane wyporządzanie iego domu znowu się rozpoczęło.

Tenże poseł po przybyciu ostatniey poczty z Londynu wysłał natychmiast gońca do Hamburga.

Listy z Paryża donoszą, że jen. artyleryi radzca stanu Marmont obeymie w naszey rzeplitey kommendę nad woyskiem francuzkim.

Nasz rząd nie chce wypłacać żołdu dla woysk Francuzkich, stara się iednak o ich utrzymywanie.

Za 14 dni wyieżdza stąd baron Bielefeld, Będzie on sprawować interesa pruskie w Konstantynopolu na mieyscu P. Knobelsdorfa.

W ciele prawodawczem wniesiono, aby wprowadzanie towarow indyyskich, a szczególniey indygu mogło bydź wolne od opłat.

Z Bononii d. 24. *Marca.*

Odbieramy listy z Medyolanu, że na rozkaz pierwszego konsula i prezydenta Bonapartego, zaaresztowano kilka osob, które piastowały znakomite urzędy w Rzpltey włoskiey. Niewiadoma ieszcze przyczyna tego aresztowania, ale rzecz iest pewna. (Gazeta Roweredzka.)

DODATEK

DO Nru. 36.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 4. Maia 1803.

Skromność przystoi wszystkim osobom i w każdym sposobie życia. - - - -

Quanto quisque sibi plura negaverit,
A Dis plura feret. - - - - -
Hor. Xięga 3. *Oda* 16. *w.* 21.

Im bardziey człowiek sam na siebie srogi,
Tem mu obfitsze dary sypią Bogi.

Ludzie naywięcey zazwyczay tych szacuią, którzy mierne o sobie rozumienie pokazuią. Człowiek skromny iest częstokroć na końcu obdarzony szczęściem, którego się nie spodziewał, i które wynadgradza mu sowicie wszystkie cierpienia, które w zwyczaynem życiu za cnoty poniosł. Fizyognomości powiadaią, iż od pierwszego weyrzenia zależy dobre lub złe o nas mniemanie, nim nas z gruntu poznaią. Fizyognomiia człowieka, dodaią, okazuie wizerunek iego umysłu, a oczy iego służą za zwierciadło ktokolwiek chce odkryć, co się w iego sercu dzieie. Lubo ten sposob sądzenia o tych, których widziemy w publiczności, iest mylny, pewną iednak iest rzeczą, iż ci którzy za swoie mowy i czyny nadto wielkie roszczą sobie zasługi, przymuszeni są codziennie odstępować od swych pretensyy. Człowiek skromny umie zachować swoy charakter, podobnie iak gospodarz oszczędność w domu zaprowadzić; ieżeli zaś zbytkuią, tedy pierwszy traci szacunek, drugi maiątek. Roztropność więc każe stosować swoie żądze, słowa i czynności do szacunku swoich przyiacioł, i nigdy nie należy przypisywać sobie, ani całkowitey chwały, ani całkowitey wziętości, chociażby to nawet w mocy naszey było i mieliśmy do tego prawo. Niedawno rozmawiałem z kupcami, dla tego nie będzie się czytelnik dziwił, że przeiąłem niektóre ich wyrazy. Ktokolwiek przesadza się czy w powierzchownym swem ułożeniu, czy w postępowaniu względem innych, czyli nakoniec przez pychę w dziełach swoich, przypisuie sobie więcey gieniuszu, więcey roztropności, więcey dobroci lub odwagi, niżeli ich w samey rzeczy posiada, wystawia się na obarczenie tych, którzy mu okazywali z początku szacunek. Zamiast co by był mogł żyć w szczęściu aż do końca dni swoich, gdyby nie był przestąpił pewnych granic, staie się bankrutem i pozbawionym iest nawet tego co słusznie posiadał, za to iż za nadto wysoko zakrawał, tak dalece, że iego własne pretensye obrocą się przeciw niemu.

Nikt z żyiących nie zaprzeczy Cinnie, że iest przyiemny, żartobliwy, że ma sposob łatwy, zabawny i wcale nie do nasladowania, tłómaczenia się w kompanii, gdyby tylko potrafił ukryć zbyteczną swoią chęć bydź za każdem słowem poklaskiwanym. Lecz rozmawiaiący z nim postrzegaią, że wszystkie grzeczności i wszystkie pochwały, iakie mu tylko uczynić mogą, nie wyrównywaią tem, iakich on wyciąga, tak dalece, że zamiast okazania mu szacunku za iego zasługi, myśli ich zatrudnione są iedynie wysokim iego osobie rozumieniu.

Jeżeli zwrócíemy się do płci piękney, zobaczemy Glorę rozpościeraiącą w sposobie zabawnym swe wdzięki, Mirtolinę okazuiącą

naywiększą regularność w swem postępowaniu, Chloe za nadto wolną i familiarną, Koriną okazuiącą nadto wielką czułość, a Roxanę przez swoią dumę wymagaiącą tak wielkiego uszanowania, że ich przyiaciele znaiący się na ludziach i biorący rzeczy naturalnie, nie oczekują tylko ich wyyścia, dla powiedzenia swem zaufanem, że te damy przez cały swóy układ wyciągaiące nadzwyczaynego poszanowania, nie otrzymaią nawet tego, coby im się słusznie należało, gdyby inaczey postępowały.

Pewnego razu będąc na reprezentacyi traiedyi *Macbeta* przez Shakespera zrobioney, dziwiłem zręczność tego Poety, wystawiaiącego zbrodniarza przeiętego strachem, gdy się zastanowił nad umiarkowaniem Króla, którego miał zabić. Rządził, rzecze zbrodniarz, z wielką łagodnością i ludzkością, skąd wnosi, iż za tak dobrego Króla niebo i ludzkość mścić się będą. Ktokolwiek ma sposob wznieść się do wielkości, a nie czyni tego, znaydzie zawsze przyiacioł w złym razie, a ten co żyie skromnie w szczęściu, zawsze będzie żałowany w przeciwney losu kolei.

Wodz nie przypisuiący sobie wszystkiego i wystawiaiący się zarówno z prostym żołnierzem na niebezpieczeństwo, zyskuie całą zasługę, i nikt mu nie zazdrości iego chwały ani honorow, ponieważ ich pozyskał razem z temi, którzy nie są na tak wysokim stopniu. Chociażby skromność nie zyskiwała nam przychylności innych, czyni iednak umysł spokoynym i ukontentowanym i to iest dosyć; nadto iest tarczą przeciw ambicyi. Człowiek umieiący przez rozum miarkować swe żądze, i nie poddaiący się zgryzocie lub rozpaczy z iakąkolwiek przeciwnością, podwaia wszystkie niewinne roskosze w życiu. Powietrze, którym oddycha, zdrowie, którym się cieszy, pory roku, słońce, widok przyiemny, wszystko to przykłada się do iego szczęśliwości, a dalekim będąc od omamienia reszty świata, uważa iako nadzwyczayne względy, iako nowe nabycie, wszystkie dobra, które wspólnie z innemi ludźmi posiada. Zgryzota nie nadweręży iego zdrowia, a zazdrość nieprzerwie nigdy iego roskoszy. Nic go nie obchodzi, czyli ten lub ów pnie się na urzędy. Nie zna emulacyi, nikomu nie zazdrości, wszystkim dobrze życzy, patrzy z ukontentowaniem na szczęśliwość innych; słowem iego kredyt, iego maiątek są na usługi cudzoziemców i nieszczęśliwych, ile tylko roztropność pozwala.

Lucyusz ma wiadomości, dowcip, wesołość i wymowę; lecz przy tem wszystkiem naymnieyszey nie ma wyniosłości, owszem rozumie, że mało umie, gdy tym czasem przyiaciele znaią iego talenta. Nie szuka wcale chluby, ani okazałości. Lubi suknie dla tego że są w modzie i grzeią go; lubi kompanie, byle tylko były złożone z osob obyczaynych i bez przysady. Nie pragnie ani wykwintnych stołow, ani nader wesołych kompaniy, lub nadzwyczaynych zabaw. Wolny od przesądow i pan swych namiętności, prowadzi swobodne życie będąc od wszystkich lubionym.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 3. Maia 1803.

Korzec Pszenicy	zł. pol. 25	do 29.
— Żyta	20½	— 24½.
— Jęczmienia	15	— 17½.
— Owsa	12	— 13½.
— Groch	20	— 24.
— Kaszy iaglaney	36	— 44.

W Wiedniu d. 23. Kwietnia.

Meca wynosząca 26 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol. 25	do 30.
— Żyta	21	— 24.
— Jęczmienia	18	— 20.
— Owsa	13	— 14.

W Brynie d. 22. Kwietnia.

Meca Pszenicy	zł. pol. 20	do 22.
— Zyta	16	— 19.
— Jęczmienia	13	— 14.
— Owsa	10	— 14.
— Prosa	20	— 22.

W Gdańska d. 16. Kwietnia.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey:

— Pszenica	zł. pol. 12	do 14½.
— Żyto	10	— 11.
— Jęczmień	7½	— 8.
— Owies	5	— 6.

DONIESIENIA.

W Drukarni Jana Maja w Krakowie na floryańskiey ulicy, wyszła z druku: *Podróż do Syryi i Egiptu w roku 1783. 1784 i 1785. z dwiema mappami obu tych kraiow i 4 koperztychami, iako to piramid w Dżize, sfinxa, rozwalin Palmiry i kościoła słońca w*

Balbeku. Przez Pana Wolney. W 2 Tomach in 8vo majori kosztuie Zł: pol: 27. Właściciel tey Drukarni uprasza JJ. PP. Prenumerantow, aby sobie raczyli to dzieło za okazaniem iego rewersu odebrać.

Przez Magistrat Miasta głownego Krakowa ninieyszym każdemu do powszechney wiadomości podaie się, że na dniu 25 Maia r. b. przed południem o 9 godzinie następuiące mieyskie Realności iako to:

a) Mieyski Kościołek blisko nowey bramy. *b*) Ratusz Kleparski, i *c*) Dom mieyski tamże przy tym znayduiący się z warunkami niżey wyrażonemi, sposobem licytacyi sprzedane zostaną.

1*mo* Cena fiskalna kościoła, wraz z cmentarzem i effektami 183 ryń. 14 kr., — owa zaś Ratusza, 606 ryń. 23 ⅛ kr. nakoniec domu mieyskiego 61 ryń. 2 ⅛ kr. — wynosi którey 10ta część iako vadium zwyczaynemi kondycyami przez licytantow w czasie licytacyi złożona bydź ma.

2*do* Cena kupna za te realności, zaraz w gotowości przy licytacyi zapłacona bydź powinna.

3*tio* Ratusz w kleparzu pod wyrażonym ostrzeżeniem i obowiązkiem iego zburzenia i całkowitego zniesienia, mimo wolności iego znowu nazad wystawienia, a zatym szczególnie tylko materyał sprzedany zostanie, kościoł zaś mieyski i dom z tym warunkiem, ażeby naydaley w dwoch rokach wporządną do zamieszkania budowlą obrocone były, inaczey bowiem na koszta nabywcy nowa licytacya zostałaby wypisaną. Wszelako nowo wybudowanie się z twardego materyaru podług policyyney proporcyonalney formy wszystkich dobrze urządzonych miast dopełnione bydź powinno.

4*to* Zaręcza z swey strony magistrat, że w potrzebnym razie mieszkańcow tych realności w 6ciu tygodniach po utwierdzoney licytacyi do wyprowadzenia się zniewoli, tak iako i kontrakty na te realności dopiero po nastąpionym wysokiem potwierdzeniu swoią moc otrzymaią.

Drdacki.
Gollmayer.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 5 Kwietnia 1803. *roku.* *Plinta.*

Przez C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey, stosownie do żądania adwokata Izdebskiego, iako przydanego obrońcy nieprzytomnemu Leonowi Mościckiemu uwiadomia się ninieyszym Edyktem wspomniony Pan Leon Mościcki, iż po zeyściu z tego świata w tym kraiu Adama Mościckiego na niego spadła sukcessya, a to z tym dodatkiem, aby się z swych praw do rzeczonego dziedzictwa po Adamie Mościckim sobie służących wywiodł, i swe oświadczenie względem przyięcia sukcessyi wprzeciągu roku iednego i niedziel sześciu tym pewniey do tuteyszych Sądow podał, gdyż inaczey Pertraktacya dziedzictwa z ustanowionem kuratorem stosownie do przepisow prawą cywilnego ukończoną zostanię.

Gołaszewski.
Purtscher.
Gruszecki.

Z Rady C. K. Sąd: Szlach: Lubel: Galicyi Zachodniey
Dan w Lublinie 3 Lutego 1803.
Sahaneck.

Ninieyszym publicznie obwieszcza się, że

1*mo* Propinacya mieyska, to iest: prawo robienia i sprzedania Piwa w mieście Gielniowie dnia 16 Maia r. b. i w mieście Odrzywole dnia 18 Maia r. b. rano o godzinie 9tey publicznie licytowana będzie.

2*do* Że takowa arenda od 1 Junii r. b. zaczyna się i dnia ostatniego Października r. 1804 kończy, więc cały rok i 5 miesięcy trwać będzie.

3*tio* Że każdy licytować chęć maiący na propinacyą Gielniowską 10 ryń. 30 kr. i na propinacyą Odrzywolską 11 ryń. 39 kr. vadium przed kommissyą licituiącą złożyć będzie powinien, przez którą to kommissyą

4*to* Wszelkie punkta i obowiązki publicznie w polskim stylu każdemu oświadczone będą.

Ces. Król. Gubernium Galicyi Zachodniey czyni na żądanie Imp. Rossyyskiego Wielko rządu wołyńskiego, podolskiego i mińskiego wiadomo: że dekretem Imp. Rossyyskiego Trybunału wołyńskiego w konkursie Xięcia Kalixta Ponińskiego wypadłym termin Kondescencyi dla należytego obrachunku ilości iego długów na dzień 30ty Lipca nowego a 18ty Lipca starego stylu wydany został, w którym to czasie wierzycielie wspomnionego Xięcia do wsi Ponińska zwaney, a w wielkorządzie wołyńskim położoney ziechać, w przypadku zaś niestawienia się wszelką z takowey opieszałości wynikłą szkodę sobie samym przypisać maią. W Krakowie d. 3 Kwietnia 1803.

Widmann.

Krok tak pożyteczny dla społeczności ludzkiey iaki uczyniono z wszelkich doświadczeń, iż szczepienie krowiey ospy przeciw naturalney dziecinny ospie i tylu złego z niey wypływaiącego częstokroć nawet śmiertelne skutki naturalney ospy zabezpiecza; skłonił wydawcę do drukowania drugiey Edycyi opisania krowiey ospy przez JP. Neuhausera cyrkularnego Chirurga, pomnożony dodatkiem i lepszym wyobrażeniem ospicy krowiey w kopersztychu, stosownie do iey okresow od zaszczepienia aż do końca choroby, przyozdobioney. Przedsięwzięcie to tak wydawcy iak i Autora bardziey się ściągą do tego, aby przedmiot, który wszystkim Rodzicom i dzieci opiekunom niepowinien bydź oboiętnym, lepiey publiczności dać poznać, a niżeli swego własnego zysku w tym upatruiąc. — Exemplarz ieden tego opisania i illuminowanym kopersztychem kosztuie w Xięgarni Fr. Gertnera tu w Krakowie kr. 24 czyli zł. 1 gr. 18.

W Teyże Xięgarni znayduią się następuiące Xiążki:

Informator stęplowy czyli krotki Alphabetyczny Zbior Przedmiotow i Charakterow znayduiących się w stęplowym Patencie z wyrażeniem ceny stęplu, w każdym razie, a oraz rozrożnieniem klass stęplu i oznaczeniem paragrafow Patentu, które takowy przepis zawieraią, z Tabellami od summ pieniężnych. Xiążeczka bardzo użyteczna dla wszystkich trudniących się interessami. — Kosztuie zł. pol. 2 gr. 12. Na prowincyach można się do Poczthamtow nayblizszych, udawać, a te w tey samey cenie dostawią.

Mellina Lekarstwa Domowe, czyli Zbior naylepszych, nayużytecznieyszych i naypewnieyszych środkow zachowania zdrowia ludzkiego, oraz zapobieżenia chorobom w przyzwoitym czasie, wydane podługim doświadczeniu na światło w Krakowie 1802 f. 2. gr. 12.

Stoletni Kalendarz od roku 1800 aż do 1900 - - zło. 2.

Lekarz koni, szczęśliwy prędki i tanio uzdrawiaiący - - zło. 2.

Adwokat dokładny kraiowy, w którym się wszystkie w życiu ludzkim potrzebne pisma znayduią i bez pomocy adwokata ułożone bydź mogą - - zło. 2.

Sposób doświadczeniem okazany i z twierdzony przez który muchy, pluskwy, mole z sukien, i skrzyń, pchły, szczury i myszy łatwemi i niewinnemi wcale środkami na rok cały wygładzić można. - - - - - - - - - - - gr. 12.

Magistrat Król. Miasta Stołecznego Krakowa do wiadomości podaie, iż Naywyższe rządy kraiowe przez dekret swoy dňo 19 Marca r. b. Nr. 4280 nakazały, ażeby pierwsza rata podatku kwaterowego naydaley do dnia 21 Lutego, druga zaś rata do dnia 21 Sierpnia; Podatku zaś dymowego pierwsza rata do dnia 21 Marca, a druga rata naydaley do 21 Września każdego roku. wypłacona została, owi zaś którzyby do tego wzwyż naznaczonego terminu podatkow tych nie wypłacili, exekucyą do zapłacenia ich przyciśnione ni zostali.

Wszem wobec tedy do wiadomości podaie się iż Ci którzy kwaterowy podatek do dnia 21 Lutego i 21 Sierpnia, zaś dymowy do dnia 21 Marca i 21 Września niezapłacą do oddania takowych podatkow exekucyą woyskową przymuszeni zostaną.

Oraz wszyscy którzy dymowe, tudzież podatek extraordynaryyny w przeszłym miesiącu Marcu i aż dotąd niezapłacili takową należytość unikaiąc exekucyi Woyskowey natychmiast do kassy tuteyszey mieyskiey odnosić maią. W Krakowie d. 21 Kwietnia 1803.

Drdacki.

Plinta.